

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia, lat

Menardus <Eisnacensis>

[Basel], 1475

Incipit epistola beati ieronimi presbiteri ad damasum papm in quattuor evangelistas

[urn:nbn:de:bsz:31-313543](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-313543)

Incipit epla beati ieronimi presbiteri ad
damasum papam in qua: euangelistas .

Beatissimo pa-
pae damaso ie-
ronimus. No-
uum opus me-
facere cogis ex
veteri: ut per
emplaia scrip-
turarum toto
orbis dispersa
quasi quidam
arbitrari sedeant: et quia inter se variantur quae sunt il-
la quae cum graecis consueverunt veritate decerni. **N**on
lato sed periculosa praesumptio iudicare de ce-
teris ipsum ab omnibus iudicandum: semis
mutare linguam: canescere mundum ad initia
retrahere paruulorum. Quis enim docet pa-
triter vel idocet eum in manus volumine assump-
serit. et a salua quae semel imbibit viderit di-
lignere quod lectitat non statim eripat in
voco me falsarium me clamans esse sacrile-
gum: quod audeat aliquid in veteribus liberis ad-
dere: mutare: corrigere. **A**dusis quae iudicium
duplex causa me solat: quod et tu quae sumus
sacerdos es fieri iudeo: et verum non esse quod
variant: etiam malidico testimonio conpro-
bat. **S**i enim latinis exemplaribus fides est ad-
hibenda: respondeat quibus tot sunt exemplaria
prae quae codices. **S**imul veritas est querenda
de pluribus: cur non ad graecam originem reuer-
teretur ea quae vel a viciosis interpretibus male edi-
ta vel a praesumptoribus imperitiis amedata pu-
blice: vel a librariis doctimitibus aut addita
sunt aut muta corrigimus. **N**ecque vero ego
de veteri disparto testamento: quod a septua-
ginta senioribus in graecam linguam sum-
tertio gradu ad nos usque pervenit. **N**on quero
quod aquila quod symachus sapiant: quare theodo-
sius inter nos et veteres medius intercedat.
Sic illa vera interpretatio: quae apostoli probaverunt.
De novo nunc loquitur testamento quod graecum
esse non dubium est: excepto apostolo mattheo
quod primum in iudea euangelium christi hebraicis li-
teris edidit. **H**oc certe cum in nostro sermone
dissonat: et diversos titulos: tramites du-
cit: uno de forte quod est. **P**rofermito eos co-

dices quos a luciano et elido nuncupatores
pauco: hominum asserit pulsa ostentio: quibus
vix nec in veteri instrumento post septua-
ginta interpretes emendare quod licuit: nec in no-
uo profuit emendasse: cum multarum graecum ling-
uis scriptura ante translata doceat falsa esse quae
addita sunt. **I**gitur haec praesens praefaculo pol-
licet: quatuor tantum euangelia: quorum ordo est iste:
matheus: marcus: lucas: iohannes: eodem
graeco: emendata collatione sed veterum: quae ne
multum a lectorem latine consuetudine disere-
paret: ita calamo imperavimus: ut hijs tam-
quam seculum videbant: mutare: corrigere: reliqua ma-
nere paterentur ut fuerant. **C**anones quos quos eu-
sebius caesariensis episcopus alexandrinus secu-
tus amonitum in decem numeros ordinavit:
sic in graeco habet expressum. **S**ed si quis
de curiosis voluerit nosse quae in euangelis vel
eadem vel vicinis vel sola sint: eorum distinctio
agnoscat. **M**agnus siquidem in nostris codicibus
error inolevit: dum quod in eadem re alius eu-
angelista primum dixit: in alio quia minus putave-
runt addiderit: vel dum eundem seculum alius
aliter expressit: ille quod unum est quatuor primum lege-
rat: ad eius exemplum ceteros quos estimaverit
emendandos: unde accidit: ut apud nos mix-
ta sunt omnia: et in marco plura luce atque
mathei: rursum in mattheo iohannis et marci:
et in ceteris reliqua quae in alijs propria sunt in-
veniuntur. **C**um itaque canones legeris qui sub-
iecti sunt: confusionis errore sublato: et simi-
lia omnia scies: et singula sua quaeque restitues.
In canone primo decem: quatuor: matheus:
marcus: lucas: iohannes. **I**n secundo tres: ma-
theus: marcus: lucas. **I**n tertio tres: mathe-
us: lucas: iohannes. **I**n quarto tres: matheus:
marcus: iohannes. **I**n quinto duo: matheus:
lucas. **I**n sexto duo: matheus: marcus. **I**n
septimo duo: matheus: iohannes. **I**n octa-
vo duo: lucas: marcus. **I**n nono duo: lucas:
iohannes. **I**n decimo: propria vniuersaque quae non
habentur in alijs ediderunt. **S**ingulis vero
euangelis ab vno scriptis usque ad finem li-
brorum dispar numerus accrescit. **H**ic nigra
colore prescriptum sub se habet alium ex nimio
discolore numerum: quod ad decem usque praecedens
indicat: prior numerus in quo sit canone
requerendus. **C**um ergo apud codice verbi gratia

illud siue illud capitulum scire volueris cuius
 canonic sit. statim ex subiecto numero doce/
 beris: et recurras ad principia in quibus canonicus
 est distincta congeries. eodemque statim canone
 ex titulo fronte inuenio: illum quod querebas nu/
 merum eiusdem euangelij quod et ipse ex inscrip/
 tione signat inuenies: atque e viduo ceterorum
 transiit in speciem. quod numeros e regione
 habeat adnotat: et tunc scieris recurrere ad
 volumina singulorum: et sine mora reperis
 numeris quod ante signaueris. reperies et
 loca in quibus vel eadem vel vicina dixerunt.
 Pro ut in christo valeas et memineris mei
 papa beatissime.

Explicit epistola. Incipit argumentum in euan/
 gelium secundum mattheum.

Mattheus ex iu/
 dea sicut in
 dine primo po/
 nitur. ita eu/
 gelium in iudea
 primo scripsit:
 cuius uocatio ad
 dominum ex publi/
 canis actibus
 fuit: duo 22. i

generacione christi principia presumens: unum. eu/
 uo prima circumsilio in carne: alterum. cuius se/
 cundum cor electio fuit. Ex utriusque enim partibus
 christus. Sicque quaterdenario numero trifor/
 miter posito. principium a credendi fide in electio/
 nis tempore potestatem. et ex electione usque in
 transmigrationis die dirigens. atque a transmigra/
 tionis die usque in christum definiens. de eursam
 aduentus domini ostendit generationem et nu/
 mero satisfaciens et temporis: ut et se quod ef/
 fet ostenderet: et dei in se opus monstrans.
 etiam in hijs quorum generum posuit christi operari
 a principio testimonium non negaret. Quarum
 omnium rebus. tempore. ordo. numerus. dispo/
 sitio. vel ratio. quod fidei necessarium est. deus est
 est: qui factus est ex muliere. factus sub
 lege. natus ex uirgine. passus in carne. oia
 in cruce fixit: ut triumphas ea in semetipso
 resurgens in corpore. et patris nomen in patri/
 bus filio. et filij nomen patri restituens in filiis:

sine principio sine fine ostendens unum se cum pa/
 tre esse quod unum est. In quo euangelio uile est
 siderantibus deum. sic prima vel media vel
 perfecta cognoscere. ut et uocacionem apo/
 stoli et opus euangelij et dilectionem dei in
 carne nascentis per uniusmodi legentes intel/
 ligant: atque id in eo in quo apprehensi sunt.
 et apprehendere appetunt recognoscant. Pro/
 his enim hoc studio argumenti fuit et fidei
 facte rei tradere: et operantis dei intelligenti/
 bus diligenter esse dispositionem querentibus non tace

*Idic sequuntur ca/
 nones in margini/
 bus in quibus quid/
 euangeliste adnot/
 dant.*

Explicit argumentum. Incipit euangelium
 secundum mattheum. Cap. primum

Iter genera/
 tionis ihesu en/
 ni filij dauid:
 filij abraham
 Abraham ge/
 nuit ysaac: y/
 saac autem ge/
 nuit iacob. Ja/
 cob autem genuit
 iudam et fratres ei/
 us: iudas autem genuit phares et zara de
 thamar. Phares autem genuit esrom:
 esrom autem genuit aram. Aram autem
 genuit aminadab: Aminadab autem ge/
 nuit naalon. Naalon autem genuit salo/
 mon: salomon autem genuit booz de raab
 Moab: booz autem genuit oloth ex ruth: oloth
 autem genuit iesse. Iesse autem genuit
 dauid regem: dauid autem rex genuit sa/
 lomone ex ea que fuit urie. Salomon
 autem genuit roboam: roboam autem ge/
 nuit abiam. Abias autem genuit asa: asa
 autem genuit iosaphat. Iosaphat autem
 genuit ioram: ioram autem genuit oziam
 Ozias autem genuit ioatban: ioatban au/
 tem genuit achab. Achab autem genuit
 ezechias: ezechias autem genuit manasse:
 manasses autem genuit ammon. Ammon
 autem genuit iosiam: iosias autem ge/
 nuit iechoniam et fratres eius in transmi/
 gracione babilonis. Et post transmigra/
 tionem babilonis iechonias genuit sala/
 thiel: salathiel autem genuit zorobabel.

*Canone 4.
 Mat. 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

Zorobabel
 genuit eliac
 azor: azor
 genuit ach/
 ud Eliud
 genuit mat/
 cob: iacob
 d q nat e i
 qz generaco/
 generaco es
 transmigra/
 qtuor de m
 usq ad xpr
 li aut gene/
 lata mat ih/
 rent inuent/
 sancto. / Jo/
 sus. et noll/
 to dimiteret/
 ce angelus
 dicens. No/
 pere maria
 tu e: de spir/
 uocabis no/
 faciet pplun/
 totu fem el/
 dno p ppio
 ro habeat
 et emanue
 Exur ges e
 pit ei angel
 Et n cogn
 primogeni
 Cap
 rex iudeoru
 in oriente:
 autem her/
 iterusolim/
 nes princip/
 seiscitabat
 / At illi d
 Sic enim
 tu bethleem
 opib iud